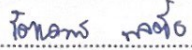

โรงพยาบาลวังเจ้า อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก

ระเบียบปฏิบัติ วิธีปฏิบัติงาน / วิธีการทำงาน / แนวทางเวชปฏิบัติ

ประเภทเอกสาร	วิธีปฏิบัติงาน	
ชื่อเอกสาร	การจัดการมูลฝอย	
รหัสเอกสาร	WI-ENV-001	
แผนกที่เกี่ยวข้อง	ทุกหน่วยบริการ	
วันที่ประกาศใช้	01 ก.ย. 2567	
ผู้จัดทำ	คณะกรรมการบริหารงาน สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	 (นางสาวรัตนาพร พลดี) นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
ผู้ทบทวน	ประธานกรรมการบริหารงาน สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	 (นายบรรพต トラบัวแก้ว) นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
ผู้อนุมัติ	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า	 (นายพิจารณ์ สารเสวก) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า

ฉบับแก้ไขครั้งที่ 1

จำนวน 14 หน้า

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 1/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 กย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

1.วัตถุประสงค์

- เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคลากรในการคัดแยก การเก็บรวบรวม การเคลื่อนย้าย และการกำจัดขยะ
- เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค และการปนเปื้อนของสิ่งแวดล้อมจากการจัดการขยะ

2.ผู้รับผิดชอบ

- บุคลากรทุกคน รับผิดชอบในการทิ้ง/แยกขยะให้ถูกประเภท
- พนักงานประจำหน่วยงาน รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมและเคลื่อนย้ายขยะ
- พยาบาลควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลและรพ.ส่งเสริมสุขภาพตำบลรับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติของบุคลากร
- ฝ่ายบริหารโรงพยาบาลและนักวิชาการสาธารณสุขรับผิดชอบในการควบคุมกำกับ การรวบรวมและนำส่งขยะของโรงพยาบาลให้ออบต.เชียงทอง (ขยะทั่วไป)/บริษัทเอกชน(ขยะติดเชื้อ)/อบจ.(ขยะอันตราย) ไปกำจัด

3.ขอบข่าย

- ใช้สำหรับบุคลากรทุกหน่วยงาน ครอบคลุมโรงพยาบาลวังเจ้าและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอวังเจ้า ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดแยก การเก็บรวบรวม การเคลื่อนย้าย และการกำจัด

4.นิยามศัพท์

ขยะทั่วไป หมายถึง ขยะทั่วไปที่ไม่ใช่ขยะติดเชื้อและขยะอันตรายมักเกิดจากอาคาร สำนักงาน หอพัก เจ้าหน้าที่ โรงอาหาร โรงครัว จำแนกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.ขยะนำกลับมาใช้ใหม่ หรือขยะรีไซเคิล ซึ่งเป็นขยะทั่วไปประเภทหนึ่งที่สามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ หรือจำหน่ายได้ ได้แก่ แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก

2.ขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ ใบไม้ กิ่งไม้ หญ้า วัชพืช เป็นต้น

3.ขยะอื่นๆ เป็นขยะทั่วไปที่ไม่สามารถเป็นขยะทั่วไปที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ หรือไม่คุ้มค่าในการนำไปใช้ เช่น ดុងเบื้อนเศษอาหาร โฟมเบื้อนเศษอาหาร ฟอยล์เบื้อน อาหาร เปลือกลูกอม ดุงบรรจุผงซักฟอก ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ของขนม เป็นต้น

ขยะติดเชื้อ หมายถึง ขยะที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความ เข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับ ขยะนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้ ซึ่งเกิดขึ้น จากกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรค และการรักษาเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้งในการศึกษาวิจัย

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 2/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 ก.ย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

1. ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง

2. วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีด กระจกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วย แก้วสไลด์ และแผ่นกระจกปิดสไลด์

3. วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัสดุชิ้นที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลี ผ้าก๊อซ ผ้าต่างๆ และท่อยาง

4. ขยะทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

ขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย หมายถึง ขยะที่เป็นพิษหรืออันตรายจาก กิจกรรมต่างๆ ในโรงพยาบาล เช่น จากกิจกรรมทางการแพทย์และจากสำนักงานต่างๆ ซึ่งเป็นวัตถุหรือปนเปื้อนสารที่มีคุณสมบัติเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารออกซิไดซ์ สารกัดกร่อน สารที่ระเบิดได้ เป็นต้น อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ขยะที่เป็นพิษหรืออันตรายที่มีแหล่งกำเนิดจากทางการแพทย์ เช่น หออภิบาลผู้ป่วยหนัก ห้องผ่าตัด หอพักผู้ป่วย ห้องทำแผล ห้องปฏิบัติการ และอื่นๆ ขยะ ที่เกิดจากแหล่งดังกล่าวประกอบด้วย

- ยาและภาชนะบรรจุยา เช่น ยารักษามะเร็ง ยาที่เป็นพิษต่อเซลล์ ยาปฏิชีวนะ ยาควบคุมพิเศษ และยาที่เป็นสารเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงภาชนะ บรรจุยาทั้งหมด

- เครื่องมือแพทย์ที่มีปริมาณโลหะหนักเป็นองค์ประกอบ เช่น พรอท วัสดุ วัสดุความดันโลหิตที่มีพรอท และอะมัลกัม เป็นต้น

- ภาชนะบรรจุสารเคมีจากห้องปฏิบัติการ และขวดบรรจุยาเคมีบำบัด

- กากกัมมันตรังสีที่ใช้ทางการแพทย์ เช่น วัสดุกำบังรังสี ถุงมือยาง เรซิน ชุดกรองอากาศ แผ่นฟิล์มเอกซเรย์ เป็นต้น

2. ขยะที่เป็นพิษหรืออันตรายทั่วไป มีแหล่งกำเนิดจากทุกส่วนใน โรงพยาบาล เช่น อาคารสำนักงาน และบ้านพักเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ขยะที่เกิดจากแหล่ง ดังกล่าวประกอบด้วย ซากแบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ถ่านกระดุม หลอดฟลูออเรสเซนต์ หลอดไฟชนิดอื่นๆ กระจกสเปร์ย ตลับหมึกพิมพ์ และขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ เป็นต้น เรือนพักขยะ หมายถึงสิ่งปลูกสร้างซึ่งโรงพยาบาลจัดสร้างขึ้นเป็นที่เก็บขยะระหว่างรอการกำจัดต่อไป

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 3/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 ก.ย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

5.รายละเอียด

ขั้นตอนการจัดการขยะ

1. การจัดการขยะทั่วไปในโรงพยาบาล แนวทางในการจัดการขยะทั่วไป สิ่งแรกที่ต้องดำเนินการ คือ ลดการเกิด ขยะที่แหล่งกำเนิด ด้วยหลักการ 3R (Reduce Reuse and Recycle) หรือทำให้เกิด ขยะชิ้นน้อยที่สุด การคัดแยกขยะทั่วไปเป็นประเภทต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ทำให้เหลือขยะที่ต้องนำไปกำจัดน้อยลง โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากร ทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มาใช้บริการ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการจัดการ ขยะอย่างถูกสุขลักษณะในทุกขั้นตอน เพื่อป้องกันการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และ แมลงพาหะนำโรค และการแพร่กระจายของเชื้อโรค แนวทางการลดปริมาณขยะทั่วไป ด้วยการใช้หลักการ 3R ได้แก่

1) ลดการใช้ (Reduce) คือ ลดการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ใช้อย่างประหยัดและ ใช้เท่าที่จำเป็น เช่น ทำอาหารให้พอดีรับประทาน เลือกซื้อสินค้าที่ไม่บรรจุหีบห่อหลายชั้น ใช้ถุงผ้าใส่ ของแทนถุงพลาสติกที่ใช้แล้วทิ้ง เลือกซื้อสินค้าที่มีปริมาณมากแทนสินค้า ที่มีปริมาณน้อย หรือใช้สินค้าประเภทที่มีการเติมได้ (Refill) เพื่อช่วยลดบรรจุภัณฑ์และ จ่ายในราคาถูกลง

2) ใช้ซ้ำ (Reuse) คือ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าหรือใช้ ซ้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้คุ้มค่าก่อนทิ้งเป็นขยะ เช่น ใช้กระดาษทั้งสองหน้า การนำขวด กาแฟที่หมดมาใส่น้ำตาล เป็นต้น

3) นำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) คือ การนำขยะมาผ่านกระบวนการผลิต เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น การนำพลาสติกเก่ามาแปรรูปเป็นถังพลาสติกใหม่ นำเศษแก้วหลอม เป็นขวดแก้วใหม่ เป็นต้น

การคัดแยกขยะในโรงพยาบาล

1. การคัดแยกขยะทั่วไป

การคัดแยกขยะทั่วไป แยกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ขยะนำกลับมาใช้ใหม่ หรือขยะรีไซเคิล ซึ่งเป็นขยะทั่วไป ประเภทหนึ่งที่สามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ หรือจำหน่ายได้ ได้แก่

(1) แก้ว รวมทั้งเศษแก้ว เช่น - ขวดยาบางชนิดที่ทำความสะอาดด้วยน้ำเปล่า ขวดน้ำอัดลม

- เศษแก้ว นำไปหลอมเป็นแก้วใหม่ ให้แยกตามสี เช่น สีขาวใส สีชา สีเขียว

สัญลักษณ์รีไซเคิลแก้ว

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 4/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 0 1 ก.ย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

(2) กระดาษ แยกเป็นประเภทต่างๆ เช่น - กระดาษสมุด หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือเป็นเล่ม
- กระดาษกล่องลูกฟูก แกะกล่องออกและวางซ้อนกัน ทำให้เป็นมัด - กระดาษขูดดำ ดึงลวดเย็บกระดาษ
คลิปปับกระดาษออก - กล่องนม น้ำผลไม้ (กล่อง UHT) ดึงหลอดออก บีบให้แบน - กระดาษอื่นๆ รวบรวม
ไว้รอจำหน่าย ยกเว้น กระดาษทิชชู กระดาษเคลือบพลาสติก

สัญลักษณ์รีไซเคิลกระดาษ

(3) โลหะ ได้แก่ ครอบเครื่องดื่ม กล่องอลูมิเนียม ครอบเหล็กบรรจุอาหารสำเร็จรูป (ปลา
กระป๋อง กาน้ำ) เป็นต้น หลังจากที่ใช้บริโภคเครื่องดื่มหรืออาหารแล้วให้เทของเหลวออกให้หมด ล้างน้ำให้
สะอาด บีบให้แบน เพื่อประหยัดพื้นที่เก็บ รวบรวม

สัญลักษณ์รีไซเคิลอลูมิเนียม

สัญลักษณ์รีไซเคิลเหล็ก

(4) พลาสติก แยกฝาขวด ฉลาก แยกขวดใสและขวดสีออกจากกัน เช่น
- PET เป็นพลาสติกใส เช่น ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำอัดลม ขวดน้ำมันพืช เป็นต้น
- HDPE เป็นพลาสติกขุ่น ทนความร้อนได้สูง เช่น ขวดนมเปรี้ยว เป็นต้น
- PVC พลาสติกใส ใสน้ำและอากาศซึมผ่านได้พอควร ป้องกันไขมันได้ดี เช่น ขวดบรรจุน้ำมันและ
ไขมันปรุงอาหาร อุปกรณ์การแพทย์ เป็นต้น

สัญลักษณ์รีไซเคิลพลาสติก

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 5/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 กย. 2561
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

2) ขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ ใบไม้ กิ่งไม้ หญ้า วัชพืช เป็นต้น ไม่ทิ้งรวมกับขยะประเภทอื่นๆ และนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

(1) หมักทำปุ๋ย โดยการนำเศษอาหาร ใบไม้ กิ่งไม้ นำมาหมัก ในถังผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ บ่อคอนกรีต

(2) นำไปเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องแยก ขยะประเภทเศษผัก เศษอาหารไว้จากขยะอื่นๆ

3) ขยะอื่นๆ เป็นขยะทั่วไปที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ หรือไม่คุ้มค่าในการนำไปใช้ เช่น ถุงเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนเศษอาหาร พอยล์เปื้อนอาหาร เปลือกลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ซองนม เป็นต้น ให้ทิ้งลงภาชนะรองรับขยะและเก็บรวบรวมส่งไปกำจัดต่อไป

2. การคัดแยกขยะติดเชื้อ

ต้องคัดแยกขยะติดเชื้อออกจากขยะ ชนิดอื่นๆ เพื่อลดปริมาณขยะติดเชื้อให้น้อยลง และคัดแยกตามประเภทของขยะ ติดเชื้อ คือ

1) ขยะที่เป็นของเหลวหรือสารคัดหลั่งต่าง ๆ เทส่วนที่เป็นของเหลวทิ้งในถังที่หน่วยงานกำหนดซึ่งมีท่อระบายไหลไปสู่โรงบำบัดน้ำเสียล้างน้ำเปล่าตามให้อ่างสะอาด

2) ขยะมีคมติดเชื้อ ทั้งในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรงทนต่อการแทงทะลุมีฝาปิดมิดชิด ติดป้าย “ของมีคมติดเชื้อ” เห็นได้ชัดเจน

3) ขยะจากกระบวนการเก็บและเพาะเชื้อ ทั้งในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง มีฝาปิดมิดชิด ใช้เท้าเหยียบสำหรับปิดเปิด กรณีเป็นขยะที่ได้ผ่านกระบวนการทำลายเชื้อด้วยความร้อนสามารถทิ้งในขยะทั่วไปได้

4) ขยะติดเชื้ออื่น ๆ ทั้งในภาชนะรองรับที่ทำจากวัสดุแข็งแรง มีฝาปิดมิดชิด ชนิดใช้เท้าเหยียบปิดเปิด

3.การคัดแยกขยะอันตราย

ขยะที่เป็นพิษหรืออันตรายในโรงพยาบาล ที่เกิดขึ้นสามารถ แยกตามประเภทของแหล่งกำเนิด ดังนี้

1) ขยะที่เป็นพิษหรืออันตรายที่มีแหล่งกำเนิดจากทางการแพทย์ เช่น หออภิบาลผู้ป่วยหนัก ห้องผ่าตัด หอพักผู้ป่วย ห้องทำแผล ห้องปฏิบัติการและอื่นๆ เป็นต้น ขยะที่เกิดจากแหล่งดังกล่าวประกอบด้วย

(1) ยาและภาชนะบรรจุยา เช่น ยารักษามะเร็ง ยาที่เป็นพิษต่อเซลล์ ยาปฏิชีวนะ ยาควบคุมพิเศษ และยาที่เป็นสารเสพติด ยาหมดอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงภาชนะ บรรจุยาทั้งหมด

1.1 ยาที่หมดอายุและเสื่อมคุณภาพ รวบรวมใส่ภาชนะบรรจุเดิม ติดต่อส่งคืนผู้แทนจำหน่าย บริษัทผู้ผลิตหรือรวบรวมใส่ภาชนะบรรจุที่แข็งแรงทนทาน มิดชิดไม่รั่วไหลและมีข้อความว่า “ขยะอันตราย ยาหมดอายุ” ให้เห็นชัดเจน

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 6/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 กย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

1.2 ยาและภาชนะบรรจุที่ไม่สามารถส่งคืนผู้แทนจำหน่ายหรือ บริษัทผู้ผลิตได้ เช่น ยาที่ปนเปื้อน ถูกทิ้ง เนื่องจากไม่ต้องการใช้แล้ว เป็นต้น ให้รวบรวม ใสภาชนะบรรจุที่แข็งแรงทนทาน มิดชิดไม่รั่วไหลและมีข้อความว่า “ขยะอันตรายประเภทยา” ให้เห็นชัดเจน

(2) เครื่องมือแพทย์ที่มีปริมาณโลหะหนักเป็นองค์ประกอบ เช่น ปรอทวดใช้ เครื่องวัดความดันโลหิตที่มีปรอท และอะมัลกัม เป็นต้น

2.1 ปรอทวดใช้ที่ยังไม่แตกให้เก็บใส่กล่องภาชนะบรรจุเดิม แล้วเก็บรวบรวมใส่ภาชนะรองรับ

2.2 ปรอทวดใช้ที่แตกหักให้เก็บใส่ถุงปิดสนิท และมีข้อความว่า “ขยะอันตราย มีของเสียที่มีปรอทปนเปื้อน Mercury Waste” ให้เห็นชัดเจน

2.3 ของเสียประเภทอะมัลกัมให้เก็บรวบรวมใส่ภาชนะที่มิดชิด และมีข้อความว่า “ขยะอันตราย อะมัลกัม” ให้เห็นชัดเจน

(3) ภาชนะบรรจุสารเคมี จากห้องปฏิบัติการ และขวดบรรจุยาเคมี บำบัด ให้รวบรวมใส่ภาชนะรองรับที่แข็งแรง ทนทาน และมีความมิดชิด และมีข้อความว่า “ขยะอันตราย” ให้เห็นชัดเจน

(4) กากกัมมันตรังสีที่ใช้ในการแพทย์ เช่น วัสดุกำบังรังสี ถุงมือยาง เรซิน ชุดกรองอากาศ แผ่นฟิล์มเอกซเรย์ เป็นต้น เป็นขยะที่ต้องจัดการและกำจัด โดยเฉพาะ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ หน่วยงาน ผู้ใช้สารกัมมันตรังสี มีหน้าที่ในการคัดแยก เก็บรวบรวม หรือนำส่งกากกัมมันตรังสีไปยัง ศูนย์จัดการกากกัมมันตรังสี

2) ขยะที่เป็นพิษหรืออันตรายทั่วไป มีแหล่งกำเนิดจากทุกส่วนใน โรงพยาบาล เช่น อาคารสำนักงาน และบ้านพักเจ้าหน้าที่ เป็นต้น ขยะที่เกิดจากแหล่ง ดังกล่าว เช่น ซากแบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ถ่านกระดุม หลอดฟลูออเรสเซนต์ หลอดไฟชนิด อื่นๆ กระจกสเปร์ย ตลับหมึกพิมพ์ และขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ เป็นต้น วิธีสังเกตสิ่งที่บ่งชี้ว่าผลิตภัณฑ์หรือภาชนะ เป็นขยะอันตราย

(1) สังเกตฉลาก หรือ ภาพสัญลักษณ์ที่ติดบนภาชนะบรรจุ เช่น “สารไวไฟ” จะพบเห็นบน ภาชนะที่บรรจุก๊าซหุงต้ม น้ำมันเชื้อเพลิง ทินเนอร์ ผงกำมะถัน “สารมีพิษ” จะพบเห็นบนภาชนะบรรจุ ประเภทน้ำยาล้างห้องน้ำ สารฆ่าแมลง สารปรอทในหลอดฟลูออเรสเซนต์ “สารกัดกร่อน” จะพบเห็นบน ภาชนะบรรจุน้ำกรด ในแบตเตอรี่รถยนต์ หรือภาชนะบรรจุน้ำยาทำความสะอาด สะอาด

(2) สังเกต คำเตือนที่ระบุอยู่ข้างภาชนะบรรจุ เช่น ห้ามรับประทาน ห้ามเผา อันตราย

DANGER TOXIC CORROSIVE และ FLAMMABLE เป็นต้น

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 7/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 ก.ย. 2561
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

สัญลักษณ์แสดงความเป็นอันตรายบนฉลากวัตถุอันตรายตามระบบ GHS

การเก็บรวบรวมขยะในโรงพยาบาล

1. การเก็บรวบรวมขยะทั่วไป

1) ภาชนะรองรับขยะทั่วไปมีลักษณะ ดังนี้

(1) ทำจากวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย มีความแข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีฝาปิดมิดชิด ป้องกันสัตว์ และแมลงพาหะนำโรคได้ ขนาดเหมาะสม รองรับ ปริมาณขยะได้อย่างเพียงพอ ไม่หกหล่น เคลื่อนย้ายได้สะดวก และง่ายต่อการถ่ายหรือ เทขยะ

(2) มีข้อความว่า “ขยะทั่วไป” หรือ “ขยะรีไซเคิล” หรือ “ขยะเปียก” แล้วแต่กรณีและสามารถมองเห็นข้อความได้ชัดเจน

(3) ทุบบรรจุขยะทั่วไป เพื่อความสะดวกในการรวบรวมขยะ ให้ใช้ถุงพลาสติกหรือถุงที่ทำจากวัสดุอื่นที่มีความเหนียว ทนทาน ไม่ฉีกขาดง่าย ไม่รั่วซึม ขนาดเหมาะสม และสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก ใ้วางรองด้านในของถังรองรับขยะ และง่ายต่อการทำความสะอาดถังรองรับขยะ

2. การเก็บรวบรวมขยะติดเชื้อ

(1) ภาชนะบรรจุขยะติดเชื้อมีสีแดงทึบแสง และมีข้อความสีดำ ขนาดชัดเจนว่า “ขยะติดเชื้อ” ระบุชื่อโรงพยาบาล ไว้บนภาชนะบรรจุขยะติดเชื้อ และระบุวันที่เกิดขยะติดเชื้อมาก่อน ไว้บนภาชนะบรรจุขยะติดเชื้อนั้น

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 8/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 กย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

(2) ภาชนะบรรจุขยะติดเชื้อประเภทของมีคม เป็นกล่องหรือถังทำ ด้วยวัสดุที่มีความแข็งแรง ทนทานต่อการแทงทะลุ และการกักกรองของสารเคมี มีฝาปิดมิดชิดและสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกโดยผู้ ขนย้ายต้อง ไม่มีการสัมผัสกับขยะติดเชื้อ ใช้บรรจุขยะติดเชื้อประเภทเข็มฉีดยา ใบมีด แผ่นแก้วปิดสไลด์ เป็น ต้น โดยให้บรรจุขยะติดเชื้อไม่เกิน 3 ใน 4 ส่วนของความจุภาชนะบรรจุ เพื่อเหลือที่ไว้ปิดฝาภาชนะและ ป้องกันการหกหล่นหรือแทงทะลุขณะปิดฝาภาชนะ

(3) ภาชนะบรรจุขยะติดเชื้อที่ไม่ใช่ประเภทวัสดุมีคม เป็นถุงสีแดง ทึบแสง ทำจากพลาสติกหรือวัสดุ อื่นที่มีความเหนียว ไม่ฉีกขาดง่าย ทนทานต่อสารเคมี การรับน้ำหนัก กันน้ำได้ ไม่รั่วซึม และไม่ดูดซึม ใช้บรรจุ ขยะติดเชื้อประเภทผ้าก๊อซ สำลี ชิ้นเนื้อต่างๆ โดยให้บรรจุขยะติดเชื้อ ไม่เกิน 2 ใน 3 ส่วนของความจุของ ภาชนะ บรรจุ เพื่อเหลือเนื้อที่ไว้จับยกและมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือก

3.การเก็บรวบรวมขยะอันตราย

(1) บรรจุในภาชนะที่มิดชิด และเหมาะสมตามประเภทของขยะ เพื่อป้องกันการแตก การรั่วไหล ระหว่างการเก็บรวบรวมและขนส่ง

(2) ขยะประเภทหลอดไฟทุกชนิด ต้องบรรจุในกล่องหรือภาชนะ ที่มิดชิด เพื่อป้องกันหลอดไฟแตก

(3) ภาชนะบรรจุขยะ ต้องมีข้อความว่า “ขยะที่เป็นพิษหรือ อันตราย” ต้องมีขนาดและสีของ ข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

การเคลื่อนย้ายขยะในโรงพยาบาล

1. การเคลื่อนย้ายขยะทั่วไป

เนื่องจากโรงพยาบาลมีแหล่งกำเนิดขยะทั่วไปอยู่หลายจุดจึงต้องมีการ เคลื่อนย้ายขยะจากจุดต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยการกำหนดเส้นทาง และเวลา ที่ทำการเคลื่อนย้ายขยะทั่วไปที่แน่นอนไปยังสถานที่พักรวม ขยะทั่วไป เพื่อรอการ ขนส่งไปกำจัด

1) พาหนะเคลื่อนย้ายขยะทั่วไปทำด้วยวัสดุที่คงทน ตัวถังมีความ แข็งแรง ไม่รั่วซึม ทำความสะอาด ง่าย และมีป้ายบอกชัดเจน ทำความสะอาดหลังการใช้งานทุกครั้ง

2) เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะทั่วไป ต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติ ดังนี้

(1) มีความรู้เรื่องการจัดการขยะทั่วไปที่ถูกสุขลักษณะ

(2) สวมชุดรัดกุมและมีการสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ถุงมือยางหนา ผ้ายางกันเปื้อน ผ้าปิดปาก ปิดจมูก และ รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 9/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 ก.ย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

3) ที่พักรวมขยะทั่วไป เป็นสถานที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับรวบรวมขยะ จากจุดต่างๆ ในโรงพยาบาล เพื่อเก็บสะสมขยะพักรอกการนำไปกำจัด โดยที่พักรวม ขยะมีลักษณะ ดังนี้

(1) เป็นอาคารหรือเป็นห้องแยกเป็นสัดส่วนเฉพาะ มีการป้องกัน น้ำฝน หรือภาชนะรองรับขยะ ที่สามารถบรรจุขยะได้ไม่น้อยกว่าสองวัน

(2) พื้นและผนังของอาคารหรือห้องแยกต้องเรียบ มีการป้องกันน้ำซึม หรือน้ำเข้า ทำด้วยวัสดุที่ทนทาน ทำความสะอาดง่าย สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหะ นำโรค และมีการระบายอากาศ

(3) มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียหรือระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อรวบรวม น้ำเสียไปจัดการตามที่กฎหมายกำหนด

(4) มีประตูกว้างเพียงพอให้สามารถเคลื่อนย้ายขยะได้โดยสะดวก

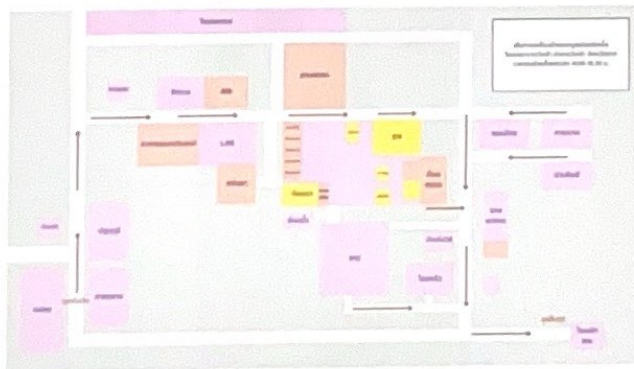
(5) มีการกำหนดขอบเขตบริเวณที่ตั้งสถานที่พักรวมขยะทั่วไป มีข้อความที่มีขนาด เห็นได้ชัดเจนว่า “ที่พักรวมขยะทั่วไป” และมีการดูแลรักษา ความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

(6) ตั้งอยู่ในสถานที่สะดวกต่อการเก็บรวบรวมและขนถ่ายขยะ ทั่วไป อยู่ห่างจากแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและสถานที่ประกอบหรือปรุงอาหาร

(7) มีที่ล้างรถเข็น หรือพาหนะเก็บขนขยะทั่วไป และมีรางระบาย น้ำเสียที่มีประสิทธิภาพลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

2. การเคลื่อนย้ายขยะติดเชื้อ

เนื่องจากโรงพยาบาลมีแหล่งกำเนิดขยะติดเชื้ออยู่ หลายจุดจึงต้องมีการเคลื่อนย้ายขยะติดเชื้อจากจุดต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดเส้นทางและเวลาที่ทำการเคลื่อนย้ายคือเวลา14.00-15.30 เพื่อรอกการกำจัด

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 10/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 กย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

1) รถเข็นขยะติดเชื้อเป็นรถที่ใช้สำหรับเคลื่อนย้ายขยะติดเชื้อโดยเฉพาะและไม่นำไปใช้ในกิจการอื่น หลังการใช้งานทุกครั้งมีการทำความสะอาดรถเข็นและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ด้วยน้ำผสมผงซักฟอกและฆ่าเชื้อโรคโดยการฝังแคดให้แห้งหลังการใช้งานทุกวันในบริเวณที่จัดไว้เฉพาะ น้ำเสียที่เกิดจากการล้างรถเข็นระบายเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย รถเข็นขยะมีลักษณะ ดังนี้

(1) ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย ไม่มีแฉกมุมอันจะเป็นแหล่งสะสมของ เชื้อโรค มีพื้นและผนังที่ขึงเมื่อจัดวางภาชนะบรรจุขยะติดเชื้อแล้วต้องปิดฝาให้แน่น เพื่อป้องกันสัตว์และแมลงเข้าไป

(2) มีข้อความสีแดงที่มีขนาดที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้านว่า “รถเข็นขยะติดเชื้อ ห้ามนำไปใช้ในกิจการอื่น”

(3) มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้เก็บขยะติดเชื้อที่ตกหล่นระหว่าง การเคลื่อนย้าย และมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับใช้ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคบริเวณ ที่ขยะติดเชื้อตกหล่นประจำรถเข็น(เช่น 0.5% Sodium hypochlorite นาน 30 นาที)

2) ผู้ปฏิบัติงานเคลื่อนย้ายขยะติดเชื้อมีคุณสมบัติและปฏิบัติ ดังนี้

(1) เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตราย ที่เกิดจากขยะติดเชื้อ

(2) ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตลอดเวลาที่ ปฏิบัติงาน ได้แก่ ถุงมือยางหนา ผ้ากันเปื้อน ผ้าปิดปาก ปิดจมูก และรองเท้าพื้นยาง หุ้มแข้ง แวนดา อาบน้ำทันทีหลังจากเสร็จภารกิจประจำวัน

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 11/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 0 1 กย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

3) ที่พักรวมขยะติดเชื่อมีลักษณะ ดังนี้

(1) แยกเป็นสัดส่วนจากอาคารอื่นโดยเฉพาะ

(2) มีขนาดเพียงพอที่จะรวบรวมขยะติดเชื่อได้อย่างน้อย 2 วัน พื้น ผนัง เพดาน เรียบ ทำความสะอาดง่าย มีลักษณะโปร่ง ไม่อับชื้น มีประตูกว้างพอ สมควรตามขนาดห้องหรืออาคารเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงาน มีการป้องกันสัตว์และแมลง และปิดด้วยกุญแจหรือด้วยวิธีอื่นที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้าไปได้

(3) มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียจากอาคารเชื่อมต่อกับระบบบำบัดน้ำเสีย มีลานล้างรถเข็นใกล้ที่พักรวมขยะติดเชื่อและลานนั้นต้องมีท่อหรือรางรวบรวมน้ำเสีย จากการล้างรถเข็นเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย

(4) มีข้อความเป็นคำเตือน เห็นได้ชัดว่า “ที่พักรวมขยะติดเชื่อ” ไว้หน้าห้องหรือหน้าอาคาร

(5) ในกรณีเก็บกักภาชนะขยะติดเชื่อไว้เกินกว่า 7 วัน ต้องควบคุม อุณหภูมิในที่พักรวมขยะติดเชื่อให้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 องศาเซลเซียส

3. การเคลื่อนย้ายขยะอันตราย

เนื่องจากโรงพยาบาลมีแหล่งกำเนิดขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย หลายจุด จึงต้องมีการเคลื่อนย้ายขยะมารวบรวมไว้ยังจุดที่พักรวมขยะ เพื่อรอการขนส่งไปกำจัด จึงต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) ผู้ปฏิบัติงานเคลื่อนย้ายขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย ต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติ ดังนี้

(1) เป็นผู้มีความรู้หรือผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการ ขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย

(2) ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ ถุงมือยางหนา ผ้ายางกันเปื้อน ผ้าปิดปากปิดจมูก รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง รวมถึงอุปกรณ์ป้องกันตนเองอื่นๆ ที่จำเป็นทุกครั้ง ตลอดเวลาที่ ปฏิบัติงาน

2) ที่พักรวมขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย ควรมีลักษณะ ดังนี้

(1) เป็นห้องหรือเป็นอาคารเฉพาะที่แยกจากอาคารอื่นๆ มีความมั่นคงแข็งแรง สะดวกต่อการนำขยะมารวบรวม พื้นและผนังเรียบ ทำความสะอาดง่าย มีการป้องกันแดดและฝน สามารถรองรับปริมาณขยะที่เกิดขึ้น

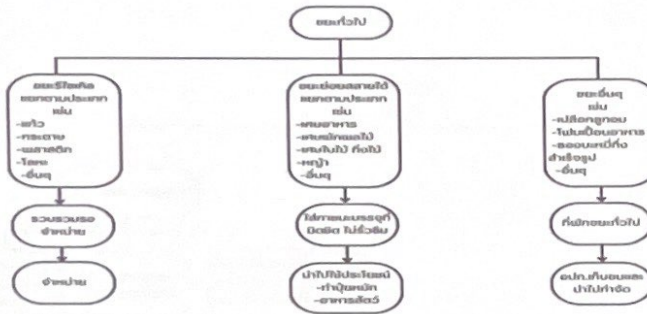
(2) มีการระบายอากาศที่เหมาะสม

(3) มีระบบป้องกันอัคคีภัย และอุปกรณ์ดับเพลิงเพื่อระงับเหตุ อุกเหิน มีการบำรุงรักษาให้ใช้งานได้เสมอ รวมทั้งจัดให้มีตู้ยาพร้อมเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่พร้อมใช้งานตลอดเวลา

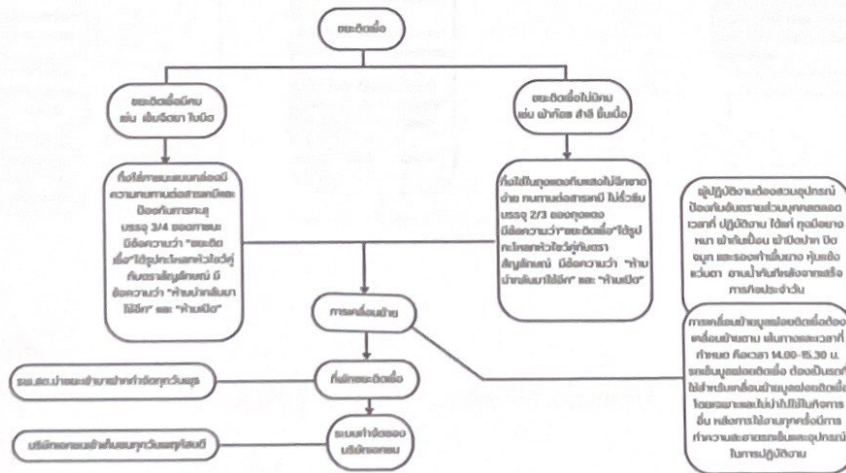
(4) มีข้อความที่มีขนาดสามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่า “ที่พักรวม ขยะที่เป็นพิษหรืออันตราย” ไว้ที่หน้าห้องหรืออาคาร

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 13/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 กย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

แผนภาพการจัดการขยะทั่วไปในโรงพยาบาลวังเจ้า

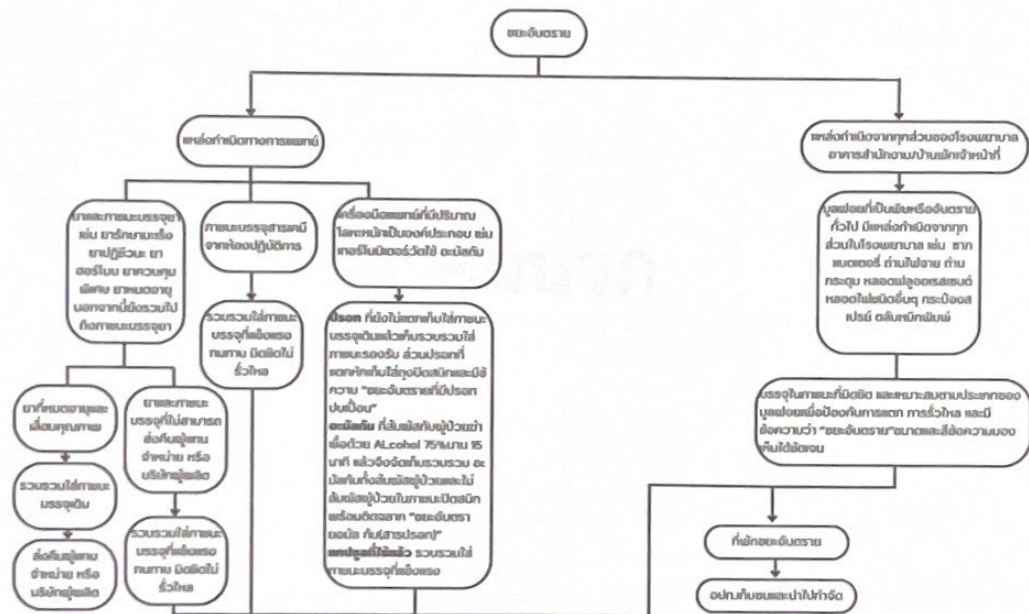

แผนภาพการจัดการขยะติดเชื้อในโรงพยาบาลวังเจ้า

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า : 14/14
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-ENV-001	ฉบับที่ : 1
เรื่อง : การจัดการขยะ	วันที่ประกาศใช้: 01 ก.ย. 2567
หน่วยงาน : โรงพยาบาลวังเจ้า	
ผู้จัดทำ : คณะกรรมการบริหารงานสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

แผนภาพการจัดการขยะอันตรายในโรงพยาบาลวังเจ้า

เอกสารอ้างอิง

- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม. 2557. คู่มือ มาตรฐานการสุขาภิบาลและความปลอดภัยในโรงพยาบาล. กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม. 2559. แนวทางการจัดการขยะ ส้วมและสิ่งปฏิกูลในโรงพยาบาล. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

How to ...

ภาคผนวก

HOW TO ทิ้ง

ขวดแอลกอฮอล์ทิ้งเป็นขยะอันตราย
(ขยะอันตรายอื่นๆสังเกตสัญลักษณ์)

ขยะอันตราย

ขยะรีไซเคิล

ขวดน้ำเกลือและขวด sterile water
ทิ้งเป็นขยะรีไซเคิล
(พลาสติกอื่นๆสังเกตสัญลักษณ์)

ขยะรีไซเคิล

ขวดยาที่เป็นขวดแก้วหรือเป็นพลาสติกบางประเภท
เมื่อทำความสะอาดด้วยน้ำเปล่าแล้วสามารถทิ้งเป็น
ขยะรีไซเคิลได้

(ขวดแก้วอื่นๆสังเกตสัญลักษณ์)

ข้อควรระวังในการทิ้ง บรรจุภัณฑ์ยา

ผลิตภัณฑ์ยาบางชนิด รวมถึงยาหมดอายุแล้ว อาจมีส่วนประกอบของสารเคมีที่อันตรายหากปนเปื้อนลงสู่สิ่งแวดล้อม เช่น ยาปฏิชีวนะ ยาแก้โรคซึมเศร้า ยาลดความดัน ยารักษา มะเร็ง ยาควบคุมพิเศษ และยาที่เป็นสารเสพติด ซึ่งจำเป็นต้องแยกทิ้งในถังขยะอันตราย

กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลวังเจ้า